

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben hához hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 5 óráig
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczka-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Magyar és horvát dolgok.

(—a.) A magyar politika hajóját hosszas vergődés után sikerült révbe juttatni s a kormány hemutakozása felett megindult vita még a nagyhét elején véget ért. Ez a siker legalább egy kis ünnepi pihenőhöz juttatta az országot. Az ünnep után ugyanis megindul majd a küzdelem a politikai élet porondján, még pedig úgy látszott a régi modorban.

Április 12-re, ünnep utáni péntekre van összehívva a képviselőház s napirendjén a véderővita van. Tehát ott folytatják, ahol öt héttel ezelőtt elhagyták. S a vita rendezők készülődéséből az látszik, hogy nemcsak ott folytatják, ahol elhagyták, hanem úgy is fogják folytatni, ahogy elhagyták.

Már kisütötték, hogy április közepe táján össze kell hívni a delegációt, mert április végén lejár az úgy nevezett közösügyi indemnitás. Justhék hír szerint ott a delegációban nagy vitát akarnak indítani, aminek a vége az, hogy nem lesz idejében megszavazva a közösügyi költségvetés s így törvényen kívüli állapot, ex-lex lesz a közösügyek terén. Hogy kinek lesz belőle haszna, azt ugyan bizony tudná valaki megmondani.

A delegációk ülésézése alatt a képviselőház szünetelni fog. Ami nagy kárral éppen nem fog járni, mert a véderő

reform tárgyalása — ha a régi mederben folyik — éppen annyi, mintha nem is tartana üléseket a képviselőház.

A delegációk után megint elülről kezdődik a dolog és folyik, míg a kormány meg nem unja a dolgot. Mert a végtelenségig még sem lehet így hagyni a dolgot. A házszabályok erőszakosabb kezelésétől fázik a kormány, nem is nyújt kilátást arra, hogy eredményre vezesse. Így azután alig lesz más kivezető út, mint a parlament feloszlatása s a választások elrendelése.

A magyar politikai helyzetnél még sivárabb képet nyújt az ügyek állapota Horvátországban. A magyar szent korona e társországában már évek óta botránys a helyzet. A horvát-szerb koalíciónak a a szarvait annak idejében Justh és Polónyi annyira megnövesztették és Tomasich baklövésai annyira elmérgesítették, hogy királyi biztos kinevezése vált szükségessé.

A boszniai annexió idején a szerb ivedentizmus ütötte fel a fejét Horvátországban s arról a hazaárulási per sajnálatos adatokat szolgáltatott.

Most pedig a trialisztikus hóbotok töltötték meg a horvátok fejét s a legutóbbi tartománygyűlést néhány hónapi vergődés után azért kellett hirtelen feloszlatni, mert a szábor magyarellenes

többsége már azon a ponton volt, hogy kimondja az elszakadást.

Az új bán határozottabb ember elődjénél s a Magyarországgal való uniónak őszinte barátja.

Ha ő szükségesnek látta ezt az abszolutisztikus izü intézkedést, megnyugodhatunk benne. A horvátok különben is régóta rászolgáltak erre. Évekkel ezelőtt kellett volna ehhez a rendkívüli eszközhöz nyulni, akkor már észre tértek volna a horvátok. Most is olyan jelentések érkeznek Horvátországból, hogy a lakosság nagyobb és komolyabb része helyénvalónak tartja a királyi biztos kinevezését, sőt örömmel fogadta azt s azt várja tőle, hogy a lakosság felszabadul a horvát-szerb koalíciók terrorizmusa alól.

Csak erre van szükség. Ha ezt elérhetjük, hadd legyen abszolutizmus. Justhék sopánkodnak ugyan miatta. Battány interpellált is már ez ügyben, — de ezt elviseljük azért a nagy eredményért, ha rendbe jönnek Horvátországban az állapotok.

Horvátország közel van a Balkánhoz s a Balkánról tudjuk, hogy ott jó eredménye szokott lenni az energikus fellépésnek, még ha abszolutizmus alakjában jelentkezik is.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A papyrusok és az ó-testamentum.

— Három évezredes bizonyíték. —

Hosszu évek, sőt év tizedek óta fáradoznak híres tudósok, nagy régészek azon, hogy az ó kori kultúra székhelyeinek, a hajdan kor gazdag multu városainak romjait, történelmi emlékeit régi temetőjük, a rájuk rakódott vastag rétegek föld tömege és törmelékei alól felszabadítsák. A föld alá temetett régi világ titkait vannak hivatva feltárni a már rég megkezdett és még ma is folyó ásások, archeologiai kutatások.

Sok századok, több évezredek, sőt több történelmi kor mult el azóta, hogy a kiásott városok elpusztultak és a világesemények néma emlékeivé, a világesemények csendes temetőivé váltak, de azért, midőn újra napfényre kerülnek a régi metropolisok falai, épületei s monumentumai mintegy megelevenednek, csaknem megszólalnak a modern ember előtt. Saxa loquuntur! Feltámad a mult!

Sokat beszélnek, sokat elárulnak a kövek néma ajkakkal! Beszél sokat a műértő előtt az egyes technikai alkotásoknak, műveknek, anyaga és hát még stílye s műalkotásokon levő leírások: a hieroglifek és agyag táblák, a papyrus tekercsek, melyekre a hajdankor történésze jelképes, vagy ékírással írták meg népük, vagy királyuk történetét.

Az emberi fajt ráviszi a haszonvágy, hogy behatoljon a föld gyomrába és kihozza on-

nan biusága és szükségletének kielégítésére a legértékesebb természeti kincseket; ideális lelkű férfiakat pedig a dicsőség és igazság után epedő lélek hajtja és ösztönzi arra, hogy a mult drága történelmi ereklyéit a mult események forrásait kutassák és hosszas buvátkodások után ugyancsak a föld alól, az anyészet torkából kiragadják az eltemetett szellemi kincseket és a századok patinájával bevont emlékek époló értékesek, diszben csillogók, mint a gyémánt, mely a föld méhében a szénrétegek között hosszú idők folyamán drága kincscsé jegecesedett.

Azonban, mint a bányákból felhozott nyers érc, úgy az ásások által feltárt régi romok és kulturmaradványok is holt kincset képeznek, míg azokat a tudomány kohója fel nem dolgozza. A kövek is csak annak beszélnek, aki a kövek néma nyelvét megérti. Ez pedig a legnehezebb nyelv a világon. A régi írás csak primitív eszköze a régi beszédnek. Külön tudomány ezeknek a történelmi rejtélyeknek megfejtése, de már ma ez is annyira haladt, hogy az asszrológusok és egyptológusok már jobbra el tudják olvasni a hajdukor ezen becses kőtöit.

Sok történelmileg bizonytalan kérdés kulcsát találja így meg a tudós, sok feltevés bizonyosabbá lesz, sok homályos adat tisztábbá válik.

Az ókori történet vitás pontja volt az is, hogy Jakob patriarcha, midőn Kanaán földjét elhagyta és fia József hívására Egyptomba ment, ezen ország melyik részén telepedett le. Egyes történészek kétségbe vonták azt, hogy igaza

van az ó-szövetségnek, midőn azt állítja, hogy a zsidók Gosenben, a Nilus nyugati déltája mellett, tehát a határon telepedtek le.

Lehetetlennek mondták, hogy egy idegen nép, mely oltalomra vágyik s e végből a fáraó alattvalóivá lesz, zaklatott, határszéli területen huzódjék meg:

Most két papyrus alakjában sikerült a tudósoknak olyan kútfőre találni, mely a zsidók egyptomi megtelepedésének helyére nézve pozitív bizonyosságát szolgáltat.

Az egyik papyrus mely IV. Amenhotep fáraó (1375—1360 Kr. e.) idejéből ered, míg nem olyan kétségtelen szövegű, a mennyiben ezen tárgyra nézve így szól: »A zsidó nép jött hozzánk, mely nyomorog, és úgy tengeti életét, mint a puszták vadja, s azt sem tudja, éljen-e, vagy haljon, melynek lakhelyeit rommá tették és elpusztították, hogy engedjük be országunkba s fogadjuk be őket.«

Ezen régi iratra, melyben a fáraó krónikása beköltözött nép nevét nem említi, egy jeles szaktudós, Lehmann Haupt*) így nyilatkozik:

»A midőn bizonyosság van arra nézve, hogy éppen Amenophis IV. alatt történt az ázsiai törzsek befogadása Alsó-Egyptomba s feni dokumentum az éhínséget említi — csakugy, mint az ó-testamentum — a beköltözés indokául, ugyan azért nem elégedhetünk meg csupán egy az ó-testamentumbeli esetre emlékeztető történelmi platonikus felfogásával, hanem bizvást elfogadjuk, hogy itt egyptomi részről

*) Izrael, seine Entwicklung im Rahmen der Weltgeschichte, Thübingen 1911,

Telefon összeköttetés Nagyvárad és Budapest között.

A nagyváradi közönség nagy izgalommal lesi minden percben, hogy mikor kapja az első hirt, mely a telefon és távirat összeköttetés helyreállításáról szól. Csak most látszik meg mily óriási munkát végez a távirat és telefon. Nagyon sokan fontos ügyeket, melyeket eddig 6 perc alatt 4 koronáért elintéztek, most személyesen intézik el. A táviró és telefon összeköttetés megszakitása óta a vonatok személyforgalma igen megnövekedett. De megnövekedett a levél forgalom is. Az ügyeknek ily módon való elintézése természetesen vagy nagyon költséges vagy fölösleges sok időt vesz igénybe. Erthető tehát a közönségnek az a türelmetlensége, melylyel a megrogált vonalak helyreállítását lesi.

Tegnapelőtt este mikor már a napi forgalom szünetelt, a lapok részére a posta vezetősége megtette azt a szíveséget, hogy Békéscsabán, Aradon, Szolnokon keresztül hozta Budapestet. A posta ezen elismerésre méltó törekvése azonban sajnos, kárba veszett, mert a sok megtörés és az óriási távolság annyira meggyengítette a hangot, hogy egyáltalán nem lehetett hallani semmit. Elképzelhetjük azt a nagy utat és a legzűgösabb megtöréseket, ha a térképen megrajzoljuk a fenti vonalat. Mintegy 800 kilométeres távolságból kellett volna Budapesttel beszélni, ami természetesen nem sikerült.

Tegnap délelőtt ugyan ezen a vonalon megkísérelték lebonyolítani a forgalmat, azonban az összes kísérletezés közül egyetlen [egy cégnek sikerült beszélnie. Ez az egy beszélgetés is igen nagy bajjal sikerült a kezelők segítségével így is oly formán, hogy 6 percet 3 percnél számítottak.

A táviratán hasonló bajok vannak. Az állami és fontos magántáviratokat Aradon át bo-

olyan eseményt állítanak és erősítenek meg, melynek történeti napja van s a melyről az ó testamentum is — habár mondás kölsőben — hiralással van: a későbbi góseni izraelita törzsnek az országba fogadásáról.

Heyes, a *Biblische Zeitfragen* cz. folyóiratban (Münster, Joseph in Egymtem) ugyan még optimistiku-nak mondja ezen felfogást, azonban ennek a kételynek véget veteit egy másik papyrusnak felfedezése, amely az izraelitáknak már nem Egyptom földjére érkezéséről, hanem annak ottani megtelepedéséről szolgál hártározott értesítéssel. Ez a nevezetes okmány az u. n. *Anasztázius* léle papyrus, (l. *Greszmanna*), mely *Menephtak* farao (1225—1215. Kr. e.) uralkodása idejében kelt s a melyben egy hártárvának a parancsnoka tesz jelentést urának az *edomiták* törzsének beköltözéséről, megjelölve a jövevények irányát és a tetelepedés helyét is. A jelentés kérdőes része így hangzik:

... »Egy másik esemény, tudomásul az én Uramnak: Megengedték az edomi pusztabeli törzseknek, hogy Mene phtahnak *Zekuban* levő várán át azon mocsarak felé vonuljanak, a melyek *Pithom* város előtt fekszenek, ... hogy megtartsuk az életet bennük és az ő nyájaikban a király tulajdona gyanánt.»

Ehhez csak azt kell még kommentárképen hozzá adni, hogy a papyrusban említett *Pithom* vár a mint ezt az ásatások beigazolták, a mai *Vadi Tumulat* *) helyén feküdt Egyptom keleti szélén és hogy *Zeku* azonos az ó-testamentum *Sukkoroth*-jával, más szóval az egyptomi várparancsnok tudósítása megegyezik az ó testamentum előadásával és így ezen be-

*) A Vadi szó völgyet jelent!

nyolítják le oly formán, hogy egy Morse vonalat alakítottak Hugkes gépre, de csak szimpla munkára és ezen próbálják a táviratokat leadni, A magán rendes táviratokat express levelekben továbbítják még ma is.

A vonalakat talán holnap estére rendbe hozzák. Az építést vezető mérnöktől tegnap értesítés jött, hogy a nagyváradi igazgatóság-hoz tartozó vonalakat rendbe hozzák. Így Karcagig holnap egész bizonyosan kész lesznek a vonalak. A baj nagyobbik része Karcagon tul van. Itt már a budapesti igazgatóság dolgoztat. Hogy ezen a részen is rendbe hozzák a vonalakat az még kétséges.

Több száz ember dolgozik a vonalakon. A munkások mind szakavatott emberek, akik tudatában vannak munkájuk fontosságának és nagy szorgalommal végzik kötelességüket. A szakemberek nyilatkozata szerint nincs kizárva, hogy csak husvét után lesznek ismét használható állapotba a megrogált vonalak.

Hárváth obstrukció Budapestén. A

Reichspost ma reggeli száma egy zágrábi tudósítást közöl, mely szerint a horvát-serb koalíciónak ama 18 tagja, kiknek a magyar képviselőházban való kiküldésük mindaddig érvényes, míg az új tábor új képviselőket nem küld ki, *husvét után meg fognak jelenni* a magyar képviselőházban és ott szóvá fogják tenni a királyi biztos kinevezését és a horvátországi alkotmány felfüggesztését. A *Reichspost* értesüléséből az tűnik ki, hogy a horvátok új obstrukciót akarnak rendezni Budapestén, mert — írja a *Reichspost* zágrábi levelezője — a horvátok gondoskodni fognak arról, hogy a hirhedt »megvonom a szót« ismét gyakran jöjjön alkalmazásba.

A csehek a horvátokért. A *Cseszko*

Szlovo jelenti Prágából, hogy a nemzeti szocialista párt végrehajtó bizottsága tegnap tar-

cses papyrus okmány történelmi parallela az ó-testamentumhoz.

Jakob népe tehát *Gosenben* nyert új hazát. s fejedelmi falak, várak által megerősített keleti határon, amelyek védelmére még az izraelita törzs beköltözése után is két új várat építettek a faraók, t. i. *Rhamzes* és *Pithom* várait, mely alkalommal a kényszer munkára már az izraelitákat is felhasználták.

Megbecsülhetetlen az értéke ezen papyrus leletnek. Több, mint háromezer éves bizonyíték fekszik benne a szent könyvek hitelessége, szavahihetősége és adatainak helyessége iránt. Az elégtétel annál teljesebb, mert egy pogány ellenféltől jön, a ki három évezred előtti eseménynek élő tanuja volt.

Hatalmas erkölcsi hatása is van történelmi értékén felül. Kiábrándító lecke azon könnyelmű tudósoknak, akik csak, hogy üres frázisaikat elhelyeshessék és csengő pénzre felválthassák, divattá, üzletté teszik a kegyelet sértést és történelmi hamisítást. A tekintélyt és hagyományt, mint régi lomot diszkreditálni törekcszenek ezek a ma felszinen uszó s holnap már alámerülő könnyű fajsúlyú modern tudósok.

Az ilyen kalóz és kufár jellemű tudósoknak, kik irtóznak a mult szagától, nincs érzékük ahhoz, hogy midőn a történelem és hagyomány drága palástját és a mondák rózsaszínű fátyolát széttépik, hogy a tudomány tőgáját öltse magukra, ugyanakkor azt a szent érzést, azt a lelki kultuszt is megháborgatják, melyet nemzeti különbség nélkül minden nép ápol lelkeken történelmi hagyományai és emlékei iránt.

Idem.

tott ülésén elhatározta, hogy felhívja a nemzeti szocialista képviselőket, hogy a horvátországi abszolutisztikus állapotokat tegyék szóvá a Reichsrathban. A gyűlés annak az óhajának adott kifejezést, hogy a horvátok és szerbek szolidaritást vállalnak és összefogva tiltakoznak a horvátországi állapotok ellen.

UJDONSÁGOK.

Nagypéntek — Nagyszombat.

Tegnap, a Megváltó halálának napján, a kellemetlen hideg idő dacára nagy közönség hullámozott az utcákon és sorba látogatták az ájtatos hívek a templomokban felállított szent sirokat.

Délelőtt 9 órakor a l. sz. székesegyházban gróf *Széchenyi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök végezte a csonka misét s dr *Mazurek* Gyula szent beszédet mondott a Megváltó kinszenvedéséről és haláláról. A székesegyházi énekkar meghatóan adta elő a »Passiót.«

A váradi-olaszi plébánia templomban a csonka misét és a szent beszédet *Imrik* S. Zoltán plébános végezte. Délután a körmenet nem ment fel a Kálváriára, hanem a templomban *Bakator* József káplán tartotta a nagypenteki gyászbeszédet.

A Szent László templomban a csonka misét dr *Vucskics* Gyula c. kanonok, esperes-plébános végezte s *Dominyák* István karkáplán tartott szent beszédet.

A váradi-velencei plébánia templomban *Boros* Bertalan katonai kurátus tartotta a csonka misét és a szent beszédet.

Ma, Nagyszombaton reggel az összes templomokban szent mise előtt tűz-, husvétgyertya-, és keresztút szentelés lesz. A székesegyházban dr *Karácsonyi* János kanonok tartja a szent misét és a szertartásokat.

Délután és este a feltámadás magasztos ünnepe a következő sorrendben megy végbe: a premontrei rend templomában déltűn 3 órakor;

az irgalmasok templomában d. u. 4 órakor;

a székesegyházban este 6 órakor;

Váradi-Velencén este 6 órakor;

a kapucinusok templomában este 6 órakor;

az Orsolya-zárda templomában este fel 7 órakor;

a Szent László templomban este 7 órakor;

az olasz-i plébánia templomban este fél 8 órakor;

A székesegyházban gróf *Széchenyi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök végzi a feltámadási szent szertartásunkat.

A váradi-velencei plébánia templomban pedig *Smetka* L. Ödön főgymnáziumi igazgató végzi a feltámadást, míg a többi plébánia templomokban az illető plébánosok végzik a feltámadási szertartást.

A gör. kath. székesegyházban délelőtt az előirt Horákat adták elő, délután pedig az Üdvözítő temetése ment végbe.

Ma Nagyszombaton délelőtt szent mise és a szent sir látogatása lesz.

* A miniszterelnök porosz kitüntetésre. A király megengedte, hogy gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök a Hohenzollern hercegi házi rendet elfogadja és viselje.

* Az ezredévi Emléktér megnyitása.

Az uszoda építésének és az Ezredévi Emléktér megnyitásának keresztül vitelére újabb tervezetet mutatott be tegnap a városi mérnöki hivatal. Eszerint az ottani telkekből nem kellene 12 méter széles sávot kisajátítani, ami 200000 koronát igényelne. A partot beépítenék a mostani mederbe, annyira, amennyire a Baross-híd oszlopa le van építve, mi által alig pár méter széles sávot kell csak a városnak megvenni s ezt is csak majd, amikor a telkek beépítés alá kerülnek. Ugyanis a Körözsbe az új gátat akadály nélkül be lehet építeni már most. Az új gát 169859 koronába kerülne.

* **Kinevezés és áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter *Reindl* József belényesi járásbírói irodatisztet a vaskóhi járásbíróshoz telekkönyvvezetővé nevezte ki, Ugyancsak az igazságügyi miniszter *Szilágyi* D. Gábor belényesi járásbírói irodatisztet a vaskóhi járásbíróshoz helyezte át.

* **Mozi a nyári szinkörben.** A nyári szinkörre szaporodnak a reflektánsok. Zana Agoston szénaraktárnok óhajtja kibérelni, most meg Paizs Béla adott be ajánlatot a városhoz, amelyben kéri, hogy mozgósírház céljaira adja bérbe neki a város az új szinkört. Ezenként májustól szeptemberig tartana benne mozi előadásokat s 500 korona évi bért hajlandó fizetni, a napi játszási és világitási díjakon kívül.

* **A megszökött miniszter.** Konstantinápolyból jelentik: *Ivánovics* volt montenegrói minisztert, aki tegnap a podgoricai börtönből megugrott s kilenc társával tegnap ideérkezett, a belügyminiszter ajánlatára államköltségen szállásolták el egy sztambuli hotelben.

* **Konfliktus egy husáru bódé körül.** *Spitz* Farkas székelyhídi mézárósnak megengedte a főszolgabíró, hogy a székelyhídi piacon bódét építhessen és abban árulhassa a húst. A engedély ellen gróf *Stubenberg* József nagybirtokos felebbezést adott be az alispánhoz. Az alispán helyt adott a felebbezésnek. Erre *Spitz* adott be felebbezést a közigazgatási bírósághoz. A közigazgatási bíróság a felebbezést elutasította, mert *Spitz* csupán felebbezést jelentett be, de jogorvoslatot nem kért. A legfelsőbb bíróság így az ügyet határozathozatal végett a közigazgatási bizottsághoz küldte le. Hogy mi lesz a sok hatóság keze között az ügyből, az a jövő titka.

* **Megfizették alaposan.** Szántó Mihály és Gömő Mihály erdőgyoroki legények már régebb idő óta haragudtak *Bessenyi* László községi csőszre. Valami »diferencia« volt Szántóék és a csősz között, még a »kukorica érés« idejéről lerovatban. *Bessenyi* pedig sürgette a tartozást. Tegnapelőtt este asztán megkapta. A korcsmába akart menni, de alighogy kilépett az utcaajtón, hirtelen előtte termett a két »adó« és alaposan megfizették tartozásaikat fütykőseikkel *Bessenyi*nek, akit vérében fetrengve találtak meg a járókelők.

* **Meghalt a hivatalában.** Megindító haláleset történt tegnap, Nagypénteken délelőtt Nagyvárad város székházában. *Giba* Lajos adóhivatali végrehajtó tegnap reggel a szokott időben ment fel hivatalába. Tisztviselő társának

eldicskedett, hogy régen nem érezte olyan jól magát, mint most. Már 3 év óta nem ivott egy csepp pálinkát se, s most reggel megkínálták és egy fél pohárral ivott. Ezután munkához fogott. Tíz óra után pár perccel egyszerre lefordult a székről. Csakhamar felemelték, s orvos után futottak. Dr. *Konrád* Béla és dr. *Nemes* Aron városi tb. főorvos pár perc múlva megérkeztek, de segítségre nem volt szükség, mert a szegény tisztviselő már kiszendvedt. Szívszélhűdés ölte meg. A holttestet hazaszállították Pál-u. 40. sz. lakására, ahonnan ma délután temetik.

* **Léghajó a magyarországi földméréseknél.** Egy belga társaság, mely Magyarországon a Tisza vidéken szabályozási munkákat végez, tárgyalásokat folytat Bécsben egy *Stadel-Mansbarth*-féle léghajó megvétele céljából. A társaságnak az a terve, hogy megveszi a léghajót és felajánlja azt a magyarországi kataszteri felmérések céljaira. Egy *Tong* nevű osztrák mérnöknek támadt az a gondolata, hogy a léghajót kataszteri felmérésekre kell alkalmazni, mert ezzel sok kiadást lehet megtakarítani. A társaság elfogadta a mérnök tervét és ha megveszi a léghajót, elviszi Magyarországra és ott a Tisza mentén fog először kataszteri felméréseket csinálni.

* **Csillági tragédia.** Bécsből jelentik: A múlt éjjel *Pinter* Lajos, az Egyesült villamos részvénytársaság igazgató-helyettese kétszer rálőtt alvó feleségére, azután fejbőlötte magát s azonnal meghalt. Felesége súlyosan megsebesült. Az asszonyt szanatóriumba vitték. Az asszony állapota nem föltétlen halálos. *Pinter* a tettét valószínűleg ideges rohamában követte el.

* **Garázda katonák.** Még a múlt évben történt, hogy a nagyvárad 4-ik honvéd gyalogezred *Nagyléta* körül gyakorlatozott. A katonai gyakorlatok természetesen a legtöbb esetben kárral szoktak járni. Így volt ez *Nagyléta* is. A katonák itt különösen egy *Gurbó* Demeter nevű gazdának a veteményében tetek kárt. *Gurbó* azóta fűbőz-fához folyamodott, hogy kárterítést kapjon, azonban eredménytelenül. Végül megtalálta a sok felkeresett hatóság között a honvédelmi minisztert is, akihez szintén elküldte a panaszát. A miniszter tegnap küldte le az iratokat megvizsgálás végett az alispánhoz.

* **Turisták katasztrófája.** Egy turi társaság indult tegnap a Hochstahlra. Felső-Krajnának magas hegyei között ez a legszebb de egyuttal legkockázatosabb turista utja, különösen ilyen zord időkben. A társaság vezetője dr. *Zerk* tanár volt s kivüle még heten mentek a vakmerő kirándulásra. Ma reggel híre jött, hogy az egész társaságot lavina érte utól és eltemette. Több mentőexpedíció indult el a veszedelmes utra, hogy felkutassa a szerencsétlenül járt turistákat. Déli tizenkét óráig a magas hóréteg alól hét holttestet ástak ki, valamennyien megfulladtak. A nyolcadik kiránduló, egy *Kobler* nevű diák még nem került meg.

* **Gyikosság az utcán.** Hódmezővásárhelyről jelentik: Csütörtökön délután három órakor értesítették a rendőrséget, hogy *Susani* városrészben az utcán hatalmas vértócsában átvágott nyakkal halva fekszik egy em-

ber. A rendőrség megállapította, hogy az illető *Ajtai* Montag, negyven éves lócsiszár. A meggyilkolt *Ajtai* öt társával pálinkázott a korcsmában, összevesztek, mire a korcsmáros kilökte őket az utcára, ahol folytatták a verekedést. *Nika Ferkovics* lócsiszár hátulról *Ajtai* nyakába dőlte kését, mely azonnal halált okozott. *Ajtai* nak a városban lakó özvegye és hét gyermeke van.

* **Halál a kocsi kerekei alatt.** Gyuláról jelentik: Az orosházi országuton *Molnár* Pál kocsis a megrakott szekér mellett haladt és fel akart rá szállni. *Molnár* megcsuszott és a szekér alá került, melynek kerekei átmentek a hátán és gerincét teljesen széttroncsolták. A szerencsétlen kocsis nyomban meghalt.

* **Jó reklám!** Minden hirdető olvassa el a *Leopold* Gyula hirdető vállalat Budapest, Erzsébet-körut 41, most megjelent 1912. évi hírlap és naptár katalógusát, mely igazán tanulságos és hasznos tartalmu. A legeredményesebb reklám *Leopold* Gyula nagy aparátussal és modern iránybau dolgozó irodája révén eszközölhető, mit fényesen bizonyít a sok nagyhirdető elismerése, melyeket katalógusában közöl. Leleményes és individuális tevékenységgel, sok éven át gyűjtött tapasztalatok és tanulságok célszerű felhasználásával, a tudásnak és intelligenciának érvényesítésével, gyors, szorgalmas és lelkiismeretes munkával sikerült *Leopold* Gyulának elérni azt, hogy a legnagyobb bel- és külföldi cégek nála összpontosítják hirdetéseiket.

* **Megkerült gyilkosok.** A minap meggyilkolva találták *Balázs* Károly szolnoki gazdálkodót. Mint tudósítónk jelenti, a rendőrség letartóztatta a gyilkosokat: *Mészáros* Jánost, ennek az anyját, *Szilvás* Lászlót és feleségét.

* **Modern uri fodrászat, manicűr, pedicűr, villanyos »arcmassage« és olvasóterem.** Nagy Sándor-u. 4. MARTON JOZSEF. Telefon sz. 775.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ

eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyverei rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban készség mellett található *LADÁNYI JÓZSEF* puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. löporáruda. Telephon 269. — Tanoncz felvétetik.

x **CSODASZÉP, friss csemegeszőlő!** Legnemesebb borkormos és tiroli fajalmák! Kitűnő fehér és piros hegyi borok *MERTZ NÁNDOR* csemegeszőlőjében, Körös-utca. Telefon 448 sz.

A legújabb tavaszi czipő újdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységárak.
Telefon 687

x **Árjánylat!** Biharmegye egyik legnagyobb esemege áruházából. Így tehát főlegesen ma már Triest, Fiume vagy Budapestről hozatni árukat, mert városunkban az ismert **Aszódi**-cégnél a következő cikkek állnak a nagyközönség rendelkezésére: Kávék csakis nemes fajokból egynegyed kiló 1 kor., Szardínia uszonára 1 doboz 28 fill., Bihari pont 1 doboz 48 fill., Pisztráng eredeti 80 fill., Francia szardíniák, Ossee file göngyhering, mindenféle halconservék. **Aszódi** cég elég garancia arra hogy mindent jót és olcsót ad. Főüzlet: **Kossuth-utca**. Fióközllet: **Kert-utca**. Husvétli tojás ezukorkák a legolcsóbban.

Különleges felöltők, kosztümök, blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombaton szünet.

Az ünnepi előadás. Ma este még zárva maradnak a színház kapui, az ünnep két napján aztán a legvidámabb, legdivatosabb muzsikától lesz hangos a színház. Erdélyi igazgató a közönség négy legkedvesebb operettjét tűzte ki előadásra az ünnep két napjára. Vasárnap délután a Cigányszerelmet játsszák először főhalyárrakkal, este pedig a szezon legzajosabb sikerű, látványos szép operettjét a Leányvásárt Hétfőn délután az Artatlan Zsuzsit, este pedig a romantikus Kis grófot adják elő.

Eva boszorkány. Ünnepek után, kedden este szenzációs irodalmi esemény színhelye lesz a Szigligeti színház. Herczeg Ferenc nagy sikerű romantikus új darabját, az *Eva boszorkányt* mutatják be először Nagyváradon, megelőzve az összes vidéki színpadokat. Herczeg Ferenc egyénisége maga feltétlen annyira érdekes, hogy minden új alkotása szenzáció, de az *Eva boszorkány* az utóbbi évek irodalmában is kiemelkedő esemény, amelyet a fővárosi kritika, még a Herczeg Ferenc irónyával szembe helyezkedő lapok is a legnagyobb elismerés hangján ünneplik. Nagyváradon a darabhoz méltó kiállításban adják elő a darabot. A szerepeket Etsy Emilia, Sik, Tóth Elek, Angyal Ilka, Lövey, Hunyadi József és Turányi játsszák.

A kamarajáték Nagyváradon. Rendkívül érdekes két irodalmi és művészi estje lesz április 11. és 12-én a Szigligeti színháznak, Feld Irén kamarajáték társulata jön Nagyváradra. A Kamarajáték intimitásán alapuló irodalom és színművészet és éppen ezért céljának voltaképpen intim jellegű színpad és nézőtér felel meg. A kamarajáték igazgatója tehát úgy oldotta meg a problémát, hogy műsorának azt a részét viszi magával vidéki körutjára, melynek nagyobb színpadon, tágas nézőtérrel is meg van a teljes hatása. — Első este Stücklen szenzációs sikerű egyfelvonásos

tragikomédiáját, Ninon de l'Enclost mutatja be a társulat, melynek címszerepében Feld Irén lép fel, akinek ez alakításával Budapesten páratlan sikere volt. — Partnerei Molnár József és Vitéz Róbert mellett részt vesznek az előadásban a Kamarajáték teljes művészszerelője. Ezzel egy estén adják Strinbergnek, a világszerte ünnepezt svéd írónak *Hitelezők* című egyfelvonásos tragikomédiáját. Az izzó asszonygyűlölettel áthatott darab a nagy író egyik legjellemzőbb műve. Az előadást megelőzőleg Feld Irén tart felolvasást a Kamarajátékról és a színrekerülő írókról. A második este teljesen Strienberg jegyében folyik le, amikor is a társulat bemutatja az írónak pompás négyfelvonásos kasszadarabját, a Pattásokat, a női főszerepben Feld Irénnel. Jegyek előjegyezhetők a színházi pénzárnál.

EGYESÜLETEK.

A tüzoltó egyesület közgyűlése. A nagyváradai önkéntes tüzoltó egyesület 1912. évi április hó 14. napján, vasárnap délután 4 órakor a tüzoltóortán közgyűlést tart, melyre az egyesület alapító, pártoló és működő tagjait meghívom. Nagyvárad, 1912. április 5. *Lukács* Odón, parancsnok. A tárgysorozat a következő: 1. Elnöki jelentés. 2. Az elhalálozás folytán megüresedett egyleti jegyzői állás választás utján való betöltése. 3. Az 1911. évi zárszámadásnak s ennek kapcsán a számvizsgáló bizottság jelentéseinek tárgyalása. 4. Parancsnokság jelentése a tüzoltó zenekar szervezéséről. 5. Az esetleges indítványok a melyek a közgyűlés határidejét megelőzőleg 48 órával a parancsnokhoz bejelentendők.

IRODALOM.

Eletbátorság.

(Irtá: Poós Rezső, Mária-Remete plébánosa. Szent-István-Társulat kiadása. 1912. Ára 3 korona.)
Ismeretli: dr. Vass József.

Valahol a vidéken vézna középiskolai diákkal beszélgettem. Azért jött hozzám, hogy bevallja hitetlen mivoltát. Bevallja? Nem vallott, hanem éneket mondott a szabadgondolkodásról. Szemei a láz tűzében égtek, mikor befejezte mondókáját:

Ah, tisztelendő ur, csak már künn volnék az életben! Majd én megmutatom, hogyan kell mozgalmakat csinálni!

Ez a jelenet jutott eszembe, mikor kézbe vettem Poós könyvét. *Eletbátorság*. Hát kell az embereket erre tanítani? Hisz az élet nem nyugodt folydogálás többé, hanem égés, amelynek lángjai százezer lelkekből az egekig csapkodnak és tüzes, vörös vágyakozásokkal már a gyermeklelkeket is megilletik. A kincses gazdagság szédítő arányai mellett nagy nyomorokkal is dolgozik ugyan az élet, de — úgy látszik — a modern tömegek nyomásának a régiekéhez képest két előnye van, az egyik az, hogy közelebb férközött a kultúrához, a másik az, hogy nagy reményei és nagy elszántságai vannak, amelyek harsogó énekek formájában hangzanak fel a tömegek mélységeiből és imponáló erővel néznek reánk Meunier szobrainak arcáról.

Poós azonban nem ilyen szempontból nézi az életet. Az élet ő neki mindenekelőtt lelkiesség. Ezt nem nyugóztatják le külső körülmények, nem merítik ki hangos kultúrjelszavak, ez nem azonos a nekidühödtt élvezéssel, sem a nyárspolgári jó móddal. Az élet mindenekelőtt a lélek élete, amely testbe rejtve lakik egy ideig a világ nagy anyag-tömegében, s ezer meg

ezer szállal kapcsolódik a többi létezőhöz és történelemhez, beigazodik a körülmények közé, föléje kerekedik mindennek és él a saját fényességénél, melegszik a saját tüze mellett, boldog a saját kincsei birtokában. Ez a belső élet adja meg az embernek az élet igazi bátorságát.

Igen, de a belső élet titkát először meg kell találni. Meg lehet-e és hol? Három fejezeten keresztül szól a lemondás muzsikája. — »Minden teremtmény sóhajtozik« — mondja a második fejezet címe, gyönyörű bevezető sorai pedig így hangzanak:

— Ez a fejezet olyan, mint egy nagyon szomorú Puccini részlet. A zenekarból halk muzsika árad, valaki hangszert penget és mintha szívünkön pengetné körmével a hurokat. Szeretném, ha mindenki észrevenné a másvilági vezérszólamot, mely az emberi szomorúságról és értéktelenségekről szóló kakofoniák és diszszonanciák fölött mint szférák igen halk zenéje lebeg e fejezet idézetei fölött.

Mit ér az élet? Egy világ keserősége és lemondása kiáltoz e fejezetekben. A világirodalom nagyjai, írók, költők, bölcselők egymásután jelennek meg előttünk és tanúságot tesznek arról, hogy a létezés és élet nagy problémái tényleg megoldatlanok a másvilági vezérszólam nélkül és hogy »ott hörgünk összetörve a mocsárban, melynek törőjét a sors kezeli.« Ez a nagy szomorúságok világa.

»Mit keresek én ezek között, ahol minden csecsemő mater dolorosa és minde hajlék halottas szoba! Meddő álmok hasztalan vívódását nem akarom, sem évszázadok rabszolgakeresveit nem kívánom érezni. Nem engedhetem, hogy lelkem vajudása fájdalmat hozzon a világra és nem tudom, hogy gályarabok éneke kelljen lelkem végtelen billentyűsorán. Van még, ami szívemnek nagyon kedves és nem szeretek végkép hasztalan vívódásokban kimerülni.« Menjünk oda, a hol az erő és a szeretet lelke tanyázik!

Itt a belső élet titka: az Ur Jézus Krisztus. Sok világszűrés, sok erő, sok vigasztalás. És sok nyugalom. Mélységesen szép fejtegetésekben mutatja meg a szerző mindezeket. Illetőleg nem fejtegetésekben. Ő nem fejteget, nem támad és nem bizonyít. Csak éreztet. Nem az eszűket kezeli, hanem a szívüket. Nem a pap beszél belőle, hanem az elpihent küzdőmeink, elnyugosztalt problémáink szelíden végigtekintő bölcs. És mikor beláttatta velünk, hogy csak Krisztussal lehet bátorsággal végigjárni az életet, megmutatja, hogy az élet tele van lamentáló, kétségbeesett gyáva emberekkel. Azután nagyon szellemesen, szelídszavakkal fordulatossá igazmondással és mindig értékesen élve, gazdagságról, örömről szerencséről megmondja, hogyan kell azokat magunkba helyeznünk és magunkat beléjük helyeznünk. Mi is mosolygunk azon, hogy az elégedetlen ember olyan, mint a tevé, amely elment Jupiterhez, hogy adjon neki szarvakat s ott a fülét is levágták. Mosolygunk azon, hogy a gyanakvó egy vörös orrt csak eltűr, de több vörös orr úgy tűnik fel neki, mint összeesküvés. Amihez a közömbös ember hozzányul unalmas lesz s ha megfürdik, a folyó habjai unalmat hömpölygetnek.

Még két fejezet van a könyvben, az egyik az életbátorságról, a második a békességről beszél.

A modern ember annyira az érzések és impressziók rabja, hogy ez a könyv nagyobb hatással lesz reá, mint bármelyik apologia. Nem mondom: tartósabb hatással, hanem közvetlenebb és közvetlenségében nagyobb hatással. Sok van benne Chateaubriand egyéniségéből, bár a kitűzött cél felé nem lengeti annyiszor kalapját, mint a nagy francia író. Régen nem volt hasonló irányú könyv kezében, amely annyi tiszta gyönyörűséget okozott volna érzéseimnek, mint ez. Azért nem is tudom ezt a könyvet szigorúan mérlegelő pillantással megbírálni. Ezt a könyvet én csak szeretni tudom.

NYILTTÉR.

Vekerdi és endrődi *Olasz Béla* doktor úgy a maga, mint neje *Fataky Erzsébet* és kis leánykájuk *Elliska*, valamint alulírottak a kiterjedt rokonság nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett egyetlen kis fiuk, illetve testvére

IVÁNKA

folyó évi április hó 5-ik napján d. u. egynegyed 5 ó. életének 4-ik évében, hosszú kinos szenvedés után ártatlan lelkét Teremtőjének visszaadta.

A drága kis halott földi maradványai folyó hó 7-én délután 4 órakor fognak Rákóczi ut 19-ik számú gyászháznál a református egyház szertartása szerint megáldani s a várad-olaszi nagytemetőben lévő családi sírhelyen örök nyugalomra helyeztetni.

Mely végtisztességtételre rokonainkat, jóbarátainkat tisztelettel meghívjuk.

Nagyvárad, 1912. április hó 5-én.

Isten veled Angyalunk! A viszontlátással

Vekerdi és endrődi özv. Olasz Gyuláné szül. jeszkófalvai és nagyszániói Beliczay Louise, özv. Pataky Károlyné szül. Schwachoffer Irma mint nagyanyák.

Vekerdi és endrődi Olasz Odón, Vekerdi és endrődi Olasz Irén férjével Kovács Bélával és kis leánykájukkal, Dr Pataky Károly, Pataky Lajos, mint nagybátyák, illetve nagynénék és unokatestvér.

SPORT.

A husvétii labdarugó mérkőzések

A husvétii ünnepek alatt tudvalevőleg a Budapesti Egyetemi Athletikai Club labdarugói lesznek a város vendégei. A B. E. A. C. football-osztálya egyike a legrégebbiekeknek s bár az egyetemi viszonyok miatt többször szünetelt jelenleg mégis előkelő pozíciót foglal el a magyar footballcsapatok közt Külföldön, vidéken egyaránt szívesen látják, mert a csapat ismeretes, szolid fair játékról, összjátékra törekvéséről. A bajnokságok felállítására előt. I. osztályu volt s a NAC-et és más jelenleg elsőosztályu csapatokat többször s fölényesen vert le. A bajnokságért későn kezdett játszani s azért szerepel ma a II. osztályban. Itt évről-évre javít pozícióján, de persze folyton változó csapatösszeállítás miatt nem bir oly gyors eredményeket elérni, mint más állandó jellegű csapat. De hogy a csapatban nagy kvalitás van. Mutatja az, hogy egyrészt más clubokba távozott játékosaiából, pl. Szendrő BTC. Kremplis, Feketeházy MAC. stb. egyhamar válogatott játékosok lettek, másrészt pedig azok a kitűnő eredmények, melyeket az elsőosztályu ellenfelei ellen elér; így legutóbb a Magyar Kupáért NSC. I. ellen 1 : 1 (11-est mellé lött a BEAC) MAC. és BTC. ellen 0 : 1 — 0 : 1. A csapat stílusa az angolos, lapos összjáték, mely azonban a szélsőkre való játékosokat nem zárja ki, sőt a csapat főereje éppen a gyors szélsőkben rejlik. A csapat jelenleg a II. osztályban harmadik helyen a szövetségi díjban első helyen áll. Ezzel az erős csapattal kell tehát megkü-

deni a NSE. és a NAC. labdarugóinak. A NES. vasárnap délután a NAC. pedig hétfőn délután 4 órakor mérkőzik. A kedvezőbbre fordult időjárás mellett rendkívül érdekesnek ígérkező mérkőzéseket bizonyára a szokottnál még nagyobb számu közönség fogja végig élvezni.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

87

A várostól egy negyedóránira találkoztak Crand orvossal, ki igen örült, hogy a hölgyek érette jöttek, de bocsánatot kért, hogy nem térhet velök vissza, mivel még egy, innét néhány száz lépésnyire eső kunyhóban is meg kell egy beteget látogatnia.

— Mi elkísérjük önt s a ház előtt megvárjuk. Ugye Louise? — mondá Helén.

Louise természetesen beleegyezett és nemsokára a kunyhóhoz érték.

A hölgyek az ajtó mellett egy rossz padra telepedtek, míg az orvos bement.

Néhány pillanat múlva azonban ismét kijött és kérdé:

— Louise lennél e képes nekem segíteni? E szegény ember eltörte karját és itt senki sincs, ki azt tartaná, feleségén kívül; de ennek nincs hozzá kellő ereje és bátorsága.

Egyszerre mindkét hölgy kész volt segítséget nyújtani, nehéz félóra múlva a sérült kar kellőleg helyre volt téve és művészileg be is kötve.

Az orvos fecsegett még kis ideig hálás betegével és megtudta, hogy ez karját egy nagy fának szekérre-tételénél törte el, mivel a csiga helyéből kikiltott.

Az orvos azzal vigasztalta a beteget, hogy nemsokára fel fog épülni; Louise megígérte, hogy naponként jó levest küld neki; Helén pedig kötelezte magát, hogy hetenkint segélyezni fogja. Midőn kiléptek a szegényes lakásból, két vidám, keserű gondoktól megszabadított embert hagytak ott hátra.

Midőn ismét az országuttra értek, az orvos ingerkedve mondá Helénnek.

— Szeretném tudni, mit gondol most kislaszony. — Arca olyasmit mutat, mintha szerencsésen megoldott volna valami nehéz feladatot.

— Fején találta a szeget, — felelt nevetve Helén ugyanazon szavakkal, melyeket az orvos tréfából gyakran szokott használni. — Ezelőtt nem tudtam az okát, hogy az orvosok, mindazon terhes hivatás mellett, mely kötelességek s ama sokféle nyomor láttára, melynek naponként szükségképen tanui, mégis miért sokkal vidámabbak, mint más egyéb üzememberek, kik látszólag sokkal könnyebben élnek. Most meg tudom fejteni e jelenséget. Ama sok szenvedés mellett, melyet látnak, egyrésztől könnyebb nekik sorsukkal megelégedni és másrésztől a segítés nagy örömeben egy ember sem részesül oly gyakran, mint a jó orvos.

— Hogy ezen okok valóban előmozdíják az én és Aeskulápban testvéreim megelégedését, az kétséget nem szenvedhet, — mondá Brand, méltóságteljesen lépdelve a két hölgy oldala mellett.

Mint hogy azonban nagyon közel járt a vén bükkfákhoz és ezeknek mélyen aláhajló ágai miatt, időnkint meg kellett hajolnia, ez igen jelentékenyen ártott méltóságának.

— De hát, kérdé, — valóban oly vidámak vagyunk-e mi, mint kegyed hiszi?

— Te nem, felelt neje nevetve. — Te nagyon buskomor vagy, Ferenc!

Az orvos szigorúan akart a nevelő Louise-ra tekinteni; eközben megfélemedezett a bükkgallyakról s ezek egyike górombán rántotta le kalapját.

A hölgyek nevettek; ő maga most már valóban haragudni kezdett s azt állította, hogy neje oka a kalap leesésének; és így, tréfálva és ingerkedve közeledtek a városhoz. Louise örült magában, hogy Helént e séfára rábeszélte.

— Még elég távol valának a kaputól, midőn egy vörös ruhás lovas láttak a legsebesebb futással feljök közeledni.

— Nézzétek azt a különösen öltözött urat! — jegyzé meg Louise. — Ugyan mit jelenthet ez?

— Ha Goldbeck nem a városon túl felekedik, — vélekedett Brand, — akkor azt mondanám, hogy ez a várból való ur; de így ez az ember csak nem tévedhetett el a városztársaságtól egészen ide, a városon túlra. Es mégis... minél közelebb jön, annál valószínűbbnek látszik, hogy Ostitz ur vendégeihez tartozik... majdnem azt hiszem, hogy hozzánk lovagol.

— Csak nem történt talán valami szerencsétlenség? — kérdé ijedten Helén.

— Az lehet, — válaszolt az orvos. — Ez örült futtatásoknál mindig valóságos csoda, ha valaki nyakát nem szegi.

Eközben az idegen elég közel jött az orvoshoz, hogy megértethesse magát vele. Lovának lépteit meglassította és könnyedén köszönvén mondá:

— En Brand orvost keresem, uram! itt közelben kell valahol lennie, Nem tudna ön engem utasítani?

— Oh igen, — felelt az orvos kalapját szellőztetve; — én magam vagyok Brand orvos.

— Ah, orvos ur! — kiáltott fel sietősen az idegen, — akkor kövessen ön engem sebesen. Nagy szerencsétlenség történt és rögtön segélyére van szükségünk.

— Leesett valaki a lóról? — kérdé Brand orvos.

— Es pedig egészen kemény földre.

— Hol fekszik a szerencsétlen?

— A kreuzfeldi síkon, a nagy átvágásban,

— Hm, ... ez félóránira van a városon túl. Hanem úgy fogok sietni, amint csak tudok; szerencsére a bekötéshez szükséges eszközök vannak nálam. Legyen ön oly szives, lovagoljon el házam előtt és hozzon onnét vásznat az előleges bekötéshez.

Gyorsan köszönve oly sebesen kezdett menni, hogy a hölgyek csakhamar messze elmaradnak tőle.

— Jőj, Helén! — mondá Louise; — sietnünk kell, nehogy ezen urnak várakoznia kelljen a vászonra.

Helén holtalvány volt; kimondhatlan aggodalom szorította össze szívet és sokat adott volna érte, ha a történetekről való határozatlan gyanitgatásait némi bizonyossággal fölcserélheti; de még eddig nem volt képes kérdést tenni.

Most összeszedte minden bátorságát, a város felé lovaló idegenhez közeledett, és gyorsan kérdé:

— Nem mondhatná meg nekem a szerencsétlen nevet? uram!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Ismét egy csipkegyár Magyarországon. Nemrégiben jelentették, hogy néhány brüsszeli csipkeáru cég a magyar fővárosban csipke áruházat létesít s most már egy másik magyar csipkealapításról is értesülünk. Egy brüsszeli pénzcsoport, amelynek élén Stern Izidor hazánkfia, aki Newyorkban vezeti a brüsszeli csipkegyárak eladási telepeit, tárgyalásokat folytat brüsszeli mintára felállítandó csipkegyár létesítésén. A gyár valószínűleg Karcagon lesz, s az új részvénytársaság két millió koronával

alakul majd meg. Itt említjük meg, hogy a budapesti piacon is ismert Schickedant és Társa leibicki cég szintén belga pénzzel 400.000 koronával csipkegyár létesítésén fáradozik.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Bükkfa parkett

fedélcserep, mész, cement, gipsz, fedélemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvénykibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára

emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 kor. vételárban bocsátatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912 február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10 ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzlet hasznában részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitézött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósa.

**Fecském
hova szállsz!**

stb. kuplékat, katonai és cigányzene játsza az „ADRIA” beszélő gép,

mely 5 legújabb duplalemezzel csak 40 korona. Wagner Hangszerkirály-nál, Budapest, József-körút 15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt lemezeket becsereél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen

Rendkívüli alkalom

valódi perzsa és Smyrna szőnyegek kedvező bevásárlására kínálkozik

Leitner Márton
cégnél

Zöldfa-utca 5. szám,

ahol elragadó szépségű perzsa ágyelők, futók és átjárók, valamint valódi perzsa és smyrna ebédülő és szalonszőnyegek óriási választékban

nagyon olcsón

kaphatók. — Dús választékot nyújtok bel- és külföldi gyártmányú n agyszőnyegekben, juta gyapju és tapestry futókban és fali szőnyegekben, legolcsóbban előirt

szigorúan szabott árak

mellett. — Nagy raktár női costüme és blouzekelmékben, zephirek, battistok, delainek, kartonok, valamint az ős-szes tavaszi ujdonságokban.

Telefonszám: 413.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napon egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekekkel. — Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.

VILLANYERŐ BERENDEZÉS.

SAJÁT HÁZ. ÁRJEGYZÉK KIVÁNTATRA.

Legelő bérlet.

Dusafalva község határában **300 kat. hold legelő bérbeadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál, Nagyváradon.

Nem mesés, de jó árukat ajánlja

MEZEY JÁNOS és Társaság

NAGYVÁRAD, SZT. LÁSZLÓ-TÉR
ÉS TELEKI-UTCA SAROK.

Bőjti czikkei:

Ét-olaj, mindennemű pácolt halak, csemege-sajtok, székely tömlőtúró, tea-vaj, friss és aszalt gyümölcs, déli gyümölcsök, száraz és sósvízben conservált főzelékek.

Asztali és csemege-borok. Pezsgők, francia likörök. Cognac.

Husvétel: prágai és kassai sódar.

Nagy raktár: gazdasági, konyhakerti és virágmagvakból, olomzáralt zsákokban.

Friss töltésű bel- és külföldi ásvány gyógyvizek, forrás termékek. Kávék a legzamatosabb fajok, gyors pörkölőn

azonnal megpörkölve a legkisebb mennyiség is. A nagyérdemű közönség szives támogatását kérjük tisztelettel

Mezey János és Társaság

TELEFON 249.

TELEFON 249.

Értesítés!! Megnyilt a „BÉKA“ bolt

Uj rőfös, rövid és
női divatruház

Nagyváradon Zöldfa-utczán

Tessék ügyelni a kirakatüvegeinkre festett

„BÉKÁRA“

Árjegyzéki kivonat:

1 vég Rumburger vászon mindenre alkalmas	4 50
1 méter gyapjuszövet bármilyen színben, 120 széles	—89
1 Himzett elejű nőiing szepességi vászomból	1 65
1 Nőiing finom sifonból	—95
1 Női hálókabát (korzetta) finom sifonból	—98
1 Női alsónadrág (bugyi) finom sifonból	—98
1 Női ing himzéssel és szalaggal dusan diszitve	—98
1 Izléses diszkötény	—55
1 Női reformkötény finom klottból vagy lüszterből	1 65
1 Fekete klott alsószoknya	—98
Egy 6 személyes damaszt garnitúra	2 75
1 Fekete nap és esernyő	—98
1 Elegáns fehér puhalejű férfiing	1 25
1 finom 5 soros gallér minden fazon és szám	—13
1 Pár kézelő, fehér vagy színes	—21
12 drb. valódi rumburgi vászonzeb-kendő	1 50
1 méter kozmanózi karton bármilyen színben, jó mosó	—22
1 méter legfinomabb gyapjudelin, legujabb divatnak	—59
1 Kétszemélyes klott paplan jó vattával töltve, bármilyen színben	3 25
1 Ablakra való szövet függöny	1 39
1 Magános ágyterítő	—89
1 garnitúra 2 ágy és 1 asztalterítő	4 50
1 Vég valódi rumburgi kanavász, bármilyen színben	4 75

Vidéki megrendelések utánvétel mellett a legpontosabban lesznek elintézve.

Postai szétküldések mindennap. — Tessék a kirakat üvegeinkre festett „BÉKÁT“ keresni.

Azon vevő, ki ezen lapra hivatkozik, még ezen olcsó árakból is 5% árkedvezményben részesül.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felemeli, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fenmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én tu az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzés után azonnal visszaadnak.

V. A befizetések következőképpen teljesítendőek: 300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával. 250 „ „ 1912. március 31-ig 250 „ „ 1912. április 30-ig és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Bihar megyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn tu teljesítene, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybelli és vidéki telefonszám 725.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912. január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

**A Polgári takarékos és segélyező-
szövetkezet igazgatósága.**

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Üzletünket véglegesen feloszlattuk.

A raktáron levő rőfös áruk, mint szövetek, fehérneműek minden elfogadható árban lesznek árusítva. Használja fel mindenki a kedvező alkalmat. Az üzlethelyiség kiadó. Berendezés eladó.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai
Rákóczi-ut, Huzella czéggel szemben.

VARJU FERENC

műbútor asztalos
DAMJANICS-UTCZA 30. SZ.

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, búkköny, len és kendermag, árpa, zab kitűnő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása. Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.
Teleky-utca 3-ik szám, banképület.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14 szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorokat, portálékat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

Műhely: Füzes-u. 14.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

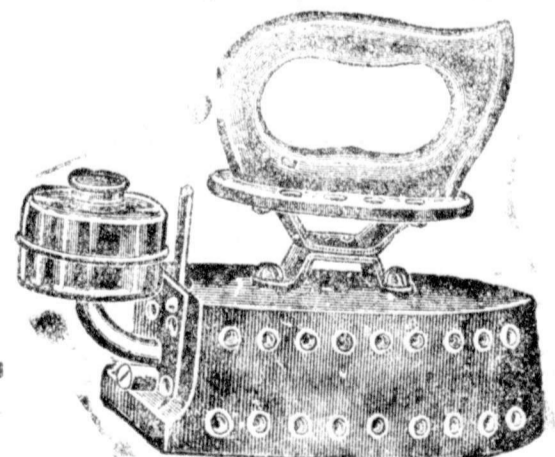
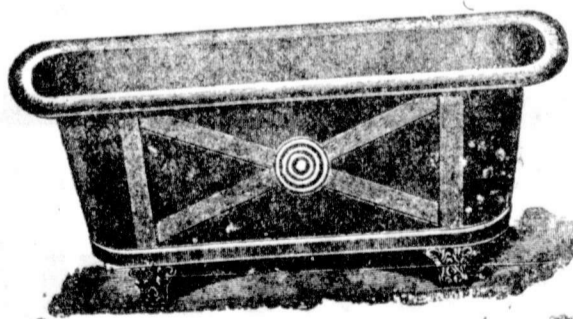
A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

